

Varia

Een nieuw Duits wijnclassificatiesysteem

Bron: SeventyDaily- Jim Clarke ([link](#))

De herziene Duitse wijnwetgeving – die vanaf de oogst van 2026 verplicht is – introduceert BOB's (Beschermd Oorsprongsbenamingen), BGA's (Beschermd Geografische Aanduidingen) en strengere regionale controle, maar het begrijpen van de nieuwe hiërarchie zal er niet per se gemakkelijker op worden.

Nu Duitsland, in aanloop naar de oogst van 2026, overstapt op een nieuwe, geografisch gebaseerde wijnwetgeving, worstelen professionals in de sector met de vraag wat deze hervorming betekent voor Qualitätswein- en Prädikate-wijnen. Foto met dank aan Franzistegemann

Eindelijk wordt Duitse wijn – in theorie – makkelijker te begrijpen. Duitsland heeft een herzien, geografisch gebaseerd etiketterings- en classificatiesysteem ingevoerd, bedoeld om de Duitse wijnen toegankelijker te maken. De veranderingen voegen echter een extra laag toe aan een toch al complex systeem. Hoewel de taal op het etiket dus over het algemeen herkenbaarder wordt, wordt Duitse wijn er niet eenvoudiger op.

"Ze hebben deze nieuwe Duitse wijnwet ingevoerd om in lijn te komen met de EU-wijnwetgeving en nu we aan het einde van de overgangperiode komen, zijn er veel vragen opgedoken", zegt Thomas Loosen, directeur van wijnmakerij Dr. Loosen in de Moezel.

De nieuwe wetgeving, die vanaf 2021 gefaseerd wordt ingevoerd en vanaf de oogst van 2026 verplicht is, vereist een geografische aanpak, met als resultaat beschermde geografische aanduidingen (BGA's) en beschermde oorsprongsbenamingen (BOB's). BGA-wijnen, voorheen bekend als Landwein of Deutscher Wein in Duitsland, zijn wijnen die op het etiket de staat of het land van herkomst vermelden. Ze worden zelden naar de VS geëxporteerd.

BOB's, ofwel Qualitätsweine (kwaliteitswijnen), die afhankelijk van het oogstjaar 60 procent of meer van de Duitse wijnproductie vertegenwoordigen, kunnen niet alleen geografische grenzen vaststellen, maar ook specifieke technieken, druivensoorten en andere productiedetails. "Hoe kleiner de regio die

op het etiket staat vermeld, hoe hoger de kwaliteitseisen," zegt Loosen. "Dat is de kern van de nieuwe Duitse wijnwet."

Macht verschuift naar de regio's

"De macht ligt nu bij de regio's in de vorm van Schutzgemeinschaften," zegt Theresa Olkus, directeur van de Verband Deutscher Prädikatsweingüter (VDP), een particuliere producentenvereniging. "Het is in feite een soort consortium."

"In de Duitse wijngeschiedenis worden vaak nieuwe, succesvolle termen geïntroduceerd, maar vervolgens worden de kwaliteitseisen verlaagd en stort het systeem in elkaar", aldus Theresa Olkus, directeur van de Verband Deutscher Prädikatsweingüter (VDP). Foto met dank aan VDP

Elke Schutzgemeinschaft moet een quorum van wijnboeren en -producenten in elk Anbaugebiet (gebied) vertegenwoordigen, zoals de Moezel, Rheingau, Franken en de andere 10 erkende wijnregio's van het land. Ze zijn bevoegd om, naast de algemene richtlijnen in de nationale wetgeving, aanvullende kwalificaties toe te voegen, maar niet te verwijderen.

Schutzgemeinschaften zijn ook verantwoordelijk voor het aanwijzen van acceptabele druivensorten voor het Anbaugebiet en het beheren van een proefcommissie, die alle wijnen met de Qualitätswein-aanduiding goedkeurt.

De kwaliteitspiramide

De breedste Qualitätswein-appellaties zijn de Anbaugebiete zelf. Daarboven – waarbij elk niveau geografisch specifiek wordt – bevinden zich regio's; Ortsweine, oftewel een specifiek dorp; en Lagenweine, oftewel een specifieke wijngaard.

De categorie 'Regio's' vervangt de Grosslage-aanduidingen die voorheen werden gebruikt voor goedkope, massamarktwijnen met een brede herkomst. De etikettering van deze wijnen zorgde voor veel verwarring, omdat ze hetzelfde patroon van 'dorpsnaam-wijngaardnaam' vertoonden als dure wijnen van één wijngaard. Voortaan zal wat voorheen als Grosslage werd beschouwd, de naam van één regio dragen en het woord 'Regio' bevatten. Vaarwel Piesporter Michelsberg; hallo Regio Michelsberg.

"Voor de producenten die deze termen veel gebruikten, is het een grote verandering," zegt Olkus. "Coöperaties gebruikten vaak deze grote Grosslage-namen, maar ik denk dat dat al aan het veranderen was." Ze kiezen nu voor eenvoudigere branding en etiketten die vaak helemaal geen geografische aanduidingen meer bevatten.

Lagenweine worden verder ingedeeld op basis van kwaliteit, wederom in drie categorieën: Einzellage, wijnen van één wijngaard zonder extra kwaliteitskeurmerken; Erste Gewächs (1G), wijnen van premier cru-wijngaarden; En helemaal bovenaan staan de Grosses Gewächs (GG) wijnen van topkwaliteit. Gewinn, een aanduiding vergelijkbaar met de lieu-dits in Bourgondië, geeft producenten ook de mogelijkheid om individuele percelen van een wijngaard op het etiket te laten vermelden.

Van links naar rechts: Erni Loosen, de wijnmaker van Dr. Loosen Winery; Thomas Loosen, de algemeen directeur van Dr. Loosen Winery. Foto's met dank aan Bona Fide Productions.

Nieuwe normen voor de beste wijnen van Duitsland

Het meest controversiële punt in het nieuwe plan betreft wellicht de hoogste categorieën wijnen van één wijngaard, Erste Gewächs en Grosses Gewächs. Tot nu toe behoorden deze termen uitsluitend toe aan de VDP (Virginia Department of Procurement and Production).

De nieuwe wet bevat enkele basisregels voor de twee categorieën; voor beide geldt dat de druiven met de hand geoogst moeten worden, de wijnen droog moeten zijn en moeten voldoen aan specifieke minimum alcoholpercentages, maximum opbrengsten en minimale rijpingstijd vóór de verkoop. De opbrengst voor een 1G-wijn mag bijvoorbeeld niet meer dan 60 hl/ha bedragen voor een vlakke wijngaard of 70 hl/ha voor een wijngaard met een steile helling, en de wijn moet een alcoholpercentage van minimaal 11% hebben. Het is aan de Schutzgemeinschaften om te bepalen welke andere criteria een 1G- of GG-aanduiding rechtvaardigen, maar geen enkele heeft dat tot nu toe gedaan.

Velen hebben er weinig vertrouwen in dat de Schutzgemeinschaften deze taak aankunnen. "De winnaars zullen de niet-VDP-producenten zijn die het gebruik van GG op hun etiketten willen legaliseren", zegt Jin Ahn, de wijnmanager van Noreetuh in Manhattan, dat een uitgebreide selectie

Duitse wijnen aanbiedt. "Ik denk dat de classificaties over het algemeen goed zijn voor Duitse wijnproducenten, maar ze zullen zeker leiden tot een zekere kwaliteitsverwatering. Ik weet niet hoe ze dit op het niveau kunnen houden waar de VDP tevreden mee zou zijn, of wordt het gewoon weer een compromis met de laagste gemene deler?"

"Sinds 2021 strijden we voor deze termen", zegt Olkus, en hij merkt op dat wijnprofessionals en sommeliers over de hele wereld de waarde van de aanduidingen erkennen. "Het is goed als er internationaal begrip is voor GG en dat het niet alleen een VDP-ding is. Maar vaak introduceren we in de Duitse wijngeschiedenis nieuwe, succesvolle termen, waarna de kwaliteitseisen worden verlaagd en het systeem instort. Daarom zijn we in gesprek met de Duitse Wijnvereniging om ervoor te zorgen dat de criteria hetzelfde blijven."

De VDP bestaat uit iets meer dan 200 leden, die zich allemaal richten op premiumwijnen. Leden zoals Dr. Loosen zijn sceptisch over de vraag of de Schutzgemeinschaften net zo rigouros te werk zullen gaan bij het opstellen van hun eigen regels en of het te lang zal duren. "Hier aan de Moezel bijvoorbeeld, duurde het twee jaar om te besluiten dat er slechts twee druivensoorten toegestaan zouden zijn voor GG- en Premier Cru-wijnen – twee jaar, alleen al voor de druivensoorten," zegt Loosen.

Het systeem van de VDP voor het bepalen van de status van een wijngaard strekt zich uit van de staat, conditie en het karakter van de wijngaard zelf tot de historische gegevens en marktfactoren, waaronder de plaatsing van de wijn op de wijnkaart van restaurants met Michelinsterren. Olkus zegt dat het een enorme uitdaging is om de 100.000 hectare wijngaarden in Duitsland net zo rigouros te beoordelen als de VDP doet voor de 5.500 hectare wijngaarden van haar leden. "Van de productie van de VDP-wijngaarden is vijf procent GG," zegt ze. "Maar qua waarde is het natuurlijk veel hoger, en daarom is het zo belangrijk voor ons. De nieuwe GG's moeten van dezelfde kwaliteit zijn."

De nieuwe wet creëert een structurele uitdaging: een classificatie die slechts een kleine minderheid van de wijngaarden ten goede komt, moet nu worden beheerd door regionale instanties die iedereen vertegenwoordigen. "Als je zo'n classificatie als een democratisch proces wilt uitvoeren, waarbij slechts vijf procent van de wijnboeren Grand Cru-wijngaarden bezit, wat denk je dan dat de overige 95 procent ervan vindt?" vraagt Erni Loosen, de broer van Thomas Loosen en wijnmaker bij Dr. Loosen. "Idealiter zou de VDP haar eigen kwaliteitscriteria voor iedereen vaststellen, maar dat is niet realistisch. Ik denk dat als de overheid geen oplossing vindt, de Erste Gewächs en Grosse Gewächs uit de Duitse wijnwetgeving zullen worden geschrapt."

Voorlopig zijn de enige 1G- en GG-wijnen op de markt die geproduceerd worden onder het bestaande classificatiesysteem van de VDP, dat zal blijven bestaan ongeacht wat er met de nationale regels gebeurt.

"De GG is zonder twijfel de meest succesvolle en bepalende stap die de Duitse wijnwereld de afgelopen 25 jaar heeft gezet", aldus Stephen Bitterolf, oprichter van Vom Boden. Foto met dank aan Vom Boden.

Waar de Prädikat-wijnen nu in passen

Volgens het nieuwe kader moeten wijnen met het label 1G of GG altijd droog zijn, hoewel ze niet daadwerkelijk als Trocken (droog) mogen worden geëtiketteerd en ook geen Prädikat-niveaus zoals Kabinett of Spätlese mogen bevatten. Andere Qualitätsweine-bottelingen mogen nog steeds Prädikat-aanduidingen dragen als ze voldoen aan de rijpheidsdrempels die zijn vastgesteld in de Duitse wijnwet van 1971. Prädikat-wijnen kunnen zoet of droog zijn; de droge variant mag de term "Trocken" op het etiket dragen.

Prädikat-niveaus zijn meer stijlindicatoren dan kwaliteitscategorieën geworden, maar vertegenwoordigen een spectrum aan expressies dat centraal blijft staan in de identiteit van Duitse wijn op de markt. "De GG is zonder twijfel de meest succesvolle en bepalende stap van de Duitse wijnindustrie in de afgelopen 25 jaar", aldus Stephen Bitterolf, oprichter van importbedrijf Vom Boden. Aan de andere kant is de Kabinett Trocken-wijn misschien wel het verleden, maar tegelijkertijd ook de toekomst: een kristalheldere, ongelooflijk lichte wijn met een laag alcoholpercentage.

Bitterolf is een liefhebber van zoete wijnen, "maar wat de consument zo in de war brengt aan de Duitse wijncultuur, is dat er zowel droge, halfzoete als zoete wijnen van dezelfde wijngaard en van dezelfde producent komen. En ongeacht welk etiket je op die wijn plakt, het blijft verwarrend," zegt hij. Hij trekt een parallel met een andere beroemde, complexe wijnregio. "Bourgondië is er op de een of andere manier in geslaagd om van wat een nadeel was – deze complexiteit – een voordeel te maken," voegt Bitterolf eraan toe. "Ik denk dat dat de mentaliteit is die de Duitse wijnwereld zou moeten hebben. Ja, het is een complex onderwerp, omdat het een complexe wijncultuur is, en daar moet je niet voor weglopen. Dat is juist iets om te omarmen."